

Suomen Tekstiili & Muoti ry:n näköyksiä tekstiilien laajennetusta tuottajavastuusta

Euroopan komission ehdotus jätepuitedirektiivin muuttamiseksi

16.8.2023

Suomen Tekstiili & Muoti ry suhtautuu myönteisesti tekstiilituotteiden erilliskeräyksen, lajittelun, uudelleenkäytön ja kierrätyksen kehittämiseen sekä tuottajavastuusäntelyn harmonisointiin EU:ssa. Toimiala kantaa kuitenkin erityistä huolta sääntelyehdotuksen markkinavalvonnan ja reilun toimintaympäristön varmistamisesta sekä suomalaisen tekstiili- ja muotialan kilpailukykyä, yrityksiin kohdistuvien taloudellisten vaikutusten ja hallinnollisen taakan lisääntyessä.

Euroopan komissio antoi 5.7.2023 lainsäädäntöehdotuksen jätepuitedirektiivin muuttamiseksi. Muutosesityksessä komissio ehdottaa, että tekstiilien valmistajille ja maahantuojille säädetään vastuu tekstiilituotteiden koko elinkaaresta eli niin sanottu tuottajavastuu. Tekstiilien tuottajavastuu koskisi kotitalouksien vaatteita, asusteita, jalkineita ja kodintekstiilejä kaikissa EU:n jäsenmaissa. Komission ehdotuksen mukaan tuottajat vastaisivat tuotteiden keräämisestä, kuljetuksesta sekä lajittelusta uudelleenkäyttöön ja kierrätykseen sekä jätteen käsittelystä. Ehdotuksessa painotetaan jätehierarkian mukaista etenemistä ja kierrätyksen osalta etusijalla tulisi olla kuidusta kuituun -kierrätys.

Suomen Tekstiili & Muoti ry osallistuu mielellään tekstiilien tuottajavastuuseen liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja kiittää Ympäristöministeriötä mahdollisuudesta tarjota toimialan ensimmäisiä näköyksiä Euroopan komission antamaan lainsäädäntöehdotukseen tekstiilien laajennetusta tuottajavastuusta.

Suomalaisen tekstiili- ja muotialan kilpailukyky tulee varmistaa

Suomessa on tehty pitkäjänteisesti työtä tekstiilien kiertotalouden ja kierrätyksen edistämiseksi. Suomalaiset tekstiili- ja muotialan yritykset toteuttavat jo nykytilanteessa kiertotalouden liiketoimintamalleja toiminnassaan, panostamalla muun muassa resurssitehokkuuteen, tuotteiden elinkaaren pidentämiseen ja uudelleenkäyttöön sekä kierrätykseen.

Emilia Gädä
+358 41 545 8142
emilia.gadda@stjm.fi

16/8/2023

SUOMEN
TEKSTIILI
& MUOTI

Näkemyksemme mukaan komission ehdottamat toimet tekstiilien tuottajavastuusääntelyyn liittyen, voivat parhaimmillaan hillitä tekstiilituotteiden elinkaarenaikaisia ympäristövaikutuksia, edistää luonnonvarojen kestäväää käyttöä ja tukea kiertotalouden mukaisten liiketoimintamallien ja kierrätysinfrastruktuurin kehittymistä. Samanaikaisesti on kuitenkin tärkeä huomioida, että tekstiilituotteet eroavat tämänhetkisistä muista tuottajavastuun alaisista tuotteista merkittävästi. Tekstiilituotteet ovat erittäin heterogeeninen ryhmä tuotteita, jotka esimerkiksi kuluvat käytössä, pilaantuvat väärin käsiteltynä, ja koostuvat useista materiaaleista, joista kaikki eivät välttämättä ole yhtä arvokkaita kierrätyksessä. Tekstiilituotteiden erityispiirteet ja heterogeenisyys hankaloittavatkin niiden uudelleenkäyttöä ja kierrättämistä, ja tämä tulee olla jatkuvasti huomioituna lainsäädäntövalmistelun aikana.

Suomen Tekstiili ja Muoti ry haluaakin nostaa esille, että laajennetusta tekstiilien tuottajavastuusääntelystä, kansallisista tuottajavastuujärjestelmistä ja niiden ylläpidosta sekä tekstiilien kierrätysteknologian ja infrastruktuurin kehittämisestä koituu merkittäviä kustannusvaikutuksia toimialalle, mikä vaikuttaa erityisesti suomalaisten tekstiili- ja muotialalla toimivien pk-yritysten toimintamahdollisuuksiin ja kilpailukykyyn. Toimiala kantaakin erityistä huolta sääntelyn oikeudenmukaisuudesta sekä suomalaisten tekstiili- ja muotialalla toimivien yritysten kilpailukykyä. Lisäksi suhtaudumme suurella varauksella komission muutosehdotuksessa esittämään kustannusarvioon, jossa on arvioitu yhden tekstiilituotteen keskimääräiseksi keräys- ja käsittelykustannukseksi noin 0,12 €/kpl. Ehdotuksessa esitetty kustannusarvio vaikuttaa aliarvioidulta, kun sitä verrataan suomalaisilta jätelaitoksilta saatuihin kustannusarvioihin, jotka perustuvat olemassa olevaan jätteenkeräys infrastruktuuriin.

Suomen Tekstiili ja Muoti ry peräänkuuluttaakin lainsäätäjiltä ja lainsäädännön valmistelijoilta, että kiertotalous ja kiertotalouden mukaisten markkinaehtoisten liiketoimintamallien edistäminen, tekstiilikierrätyksen käsittely- ja jalostusinfrastruktuurin kehittäminen ja saavutettavuus sekä todellisten tekstiileihin ja ympäristöön liittyvien haasteiden ratkaiseminen ovat jatkuvasti lainsäädäntötyön fokuksessa. Lisäksi sääntelyn jatkovalmistelussa on olennaista varmistaa sellaiset pelisäännöt, että soveltamisalaan kuuluvat pk-yritykset selviävät uusista velvoitteista ja voivat harjoittaa vastuullista ja kannattavaa liiketoimintaa myös jatkossa. Selkeän ja reilun lainsäädännön sekä kohdennetun taloudellisen tuen lisäksi, yrityksille tulee taata myös riittävä siirtymäaika uusien velvoitteiden täyttämiseksi.

Selkeä, reilu ja johdonmukainen toimintaympäristö

Suomalainen tekstiili- ja muotiala on vuosien ajan määrätietoisesti ja ratkaisukeskeisesti edistänyt entistä kestävämpien ja kiertotalouden mukaisten tuotteiden ja liiketoimintamallien kehittämistä ja käyttöönottoa markkinaehtoisesti sekä pyrkinyt kehittämään tekstiilien keräys- ja kierrätysinfrastruktuuria. Viime vuosien aikana lainsäädäntömuutoksista johtuva ennakoimattomuus on kuitenkin lisännyt epävarmuutta markkinoille luoden merkittäviä haasteita kiertotaloustoiminnan ja kierrätysratkaisujen investoinneille ja kehitykselle. Jotta komission ehdotus tekstiilien laajennetusta tuottajavastuusta saavuttaa tavoitteensa, on sääntelyvalmistelun aikana huolehdittava siitä, että aloite on selkeä ja johdonmukainen sekä nykyisen että tulevan EU- ja kansallisen tason sääntelyn kanssa.

Kannattava ja vastuullinen yritystoiminta tarvitsee selkeän ja ennakoitavan toimintaympäristön, joka tarjoaa tarpeen mukaisen tuen ja infrastruktuurin. Toimiala peräänkuuluttaakin lainsäätäjiltä ja valmistelijoilta reilua ja johdonmukaista sääntelyä ja toimeenpanoa, jonka aikana keskeisiä sidosryhmiä osallistetaan aktiivisesti avoimeen vuoropuheluun parhaiden ratkaisujen tunnistamiseksi. Tämä mahdollistaa myös yrityksille liiketoiminnallisten vaikutusten ennakoinnin ja kehittämisen.

Yhdenmukainen tekstiilien tuottajavastuusäntely EU:ssa

Suomen Tekstiili & Muoti ry suhtautuu myönteisesti tekstiilien tuottajavastuusäntelyyn yhdenmukaistamiseen EU:ssa. Näin voidaan välttää tarpeeton hallinnollinen taakkaa yrityksissä ja edistää selkeän toimintaympäristön rakentumista EU:ssa.

Lainsäädäntötyön valmistelussa tulee kuitenkin huomioida sekä tekstiilien että jäsenvaltioiden erityispiirteet, ja pyrkiä nämä näkökohdat huomioiden edistämään toimivan lainsäädännöllisen toimintaympäristön luomista, jossa yrityksille ei koidu kohtuuttomia hallinnollisia ja taloudellisia vaikutuksia vaatimustenmukaisuuden täyttämässä. EU:n tekstiilistrategian toimeenpanon myötä yritysalueeseen tulee lähivuosien aikana kohdistumaan merkittävä määrä lainsäädännöllisiä vaikutuksia, jotka koronapandemian, Venäjän sodan ja energiakriisin lisäksi haastavat liiketoiminnan kannattavuutta.

Emilia Gädda

+358 41 545 8142
emilia.gadda@stjm.fi

16/8/2023

SUOMEN
TEKSTIILI
& MUOTI

Lainsäädäntö tulee suunnitella tukemaan tekstiilien kiertotalouden mukaisten toimintamallien, teknologioiden ja ratkaisujen kehittymistä

Tekstiilien laajennetun tuottajavastuuehdotuksen suunnittelun ja toimeenpanon aikana tulee erityisen tarkasti huomioida tekstiilien erot muihin tuoteryhmiin, kuten tekstiilimateriaalin pilaantuvuus ja sen suhteellinen arvo kierrätysmateriaalina.

Näiden näkökulmien valossa Suomen Tekstiili & Muoti ry suhtautuu myönteisesti siihen, että komission ehdotus ei sisällä tekstiileille erillisiä keräys-, kierrätys- tai uudelleenkäyttötavoitteita. Näkemyksemme mukaan on erityisen tärkeää, että sitovien tavoitteiden asettamisen sijaan tekstiilien kiertotalouden edistämisessä tulee ensisijaisesti keskittyä toimivien, kustannustehokkaiden sekä kiertotaloutta tukevien toimintamallien, kierrätysteknologioiden ja -ratkaisujen kehittämiseen ja käyttöönottoon sekä kuluttajien tietoisuuden lisäämiseen. Lisäksi toimiala suhtautuu myönteisesti siihen, että osana lainsäädäntötyötä, komissio tulee tarkentamaan tekstiilijätteen ja uudelleenkäytettävän tekstiilin luokittelua. Tekstiilien tuottajavastuukeräyksen osalta on erittäin tärkeä määritellä millä statuksella tekstiilejä kerätään.

Suomen Tekstiili ja Muoti ry tunnistaa myös, että komission ehdotuksessa keskitytään tekstiilien tuottajavastuun osalta etenkin keräykseen, lajitteluun ja uudelleenkäyttöön. Toimiala jää kuitenkin kaipaamaan ehdotuksesta konkreettisia toimia ja näkemyksiä, joilla kierrätystuotteiden ja -kuitujen kysyntää ja saatavuutta tuetaan ja kasvatetaan määrätietoisesti. Vaikuttavuuden kannalta lainsäädäntöehdotuksen tulee olla kattava ja ratkaisukeskeinen, ja sen tulisi tukea kiertotalouden systeemitasoista muutosta koko arvoketjussa. Suomen Tekstiili ja Muoti ry peräänkuuluttaakin lainsäätäjiltä ja lainsäädännön valmistelijoilta kokonaisvaltaisempaa lähestymistapaa, jossa kierrätyksen lisäksi pureudutaan toimenpiteisiin, joilla kierrätyskuitujen markkinaa voidaan tukea ja kehittää. Näkemyksemme mukaan holistisen näkökulman puuttuminen voi vakavimmillaan heikentää lainsäädäntöehdotuksen toivotun lopputuloksen saavuttamisen.

Yleishyödylliset ja yhteiskunnalliset toimijat ovat olennainen osa kiertotalouden ekosysteemiä

Suomen Tekstiili ja Muoti ry on alustavasti tunnistanut, että komissio on tekstiilien tuottajavastuuehdotuksessaan pyrkinyt erityisesti huomioimaan yleishyödyllisiä ja yhteiskunnallisia toimijoita. Näkemyksemme mukaan yleishyödylliset ja yhteiskunnalliset toimijat ovat olennainen ja tärkeä kumppani tekstiilien kiertotalouden ekosysteemissä ja

---

tuottajavastuun toteuttamisessa, mutta vierastamme toimijoiden erityiskohtelua komission ehdotuksessa.

Arvioiden mukaan kiertotalouden liiketoimintamalleissa piilee globaalisti miljardien kasvavat markkinat. Suomalaisella tekstiili- ja muotialalla toimii useita yrityksiä, jotka ovat rakentaneet tai muokanneet liiketoimintaansa vastatakseen kasvavan markkinan tarjoamaan mahdollisuuksiin, tarjoten muun muassa myyntikanavia second hand -tuotteille. Tästä syystä Suomen Tekstiili ja Muoti ry:n näkemyksen mukaan, lainsäädäntöehdotuksessa ei tule suosia tiettyjä toimijoita, vaan kaikilla toimijoilla tulee säilyä yhtenäiset mahdollisuudet osallistua kiertotalouden tarjoamiin mahdollisuuksiin liiketoiminnallisten lähtökohtien pohjalta. Lisäksi, kun kustannusvastuu sekä vastuu erilliskeräyksestä, lajittelusta, uudelleenkäytöstä ja kierrätyksestä siirretään tuottajille, tulee tuottajilla myös olla oikeus suunnitella ja kilpailuttaa operatiivinen toteutus. Toimialan ehdottama lähestymistapa tukisi myös näkemyksemme mukaan kilpailukykyisten ja kustannustehokkaiden tuottajavastuujärjestelmien rakentamista kansallisella tasolla.

Tekstiilien kiertotaloudessa ei ole tilaa vapaamatkustajille

Suomen Tekstiili ja Muoti ry suhtautuu erittäin myönteisesti siihen, että sääntelyehdotuksessa EU:n ulkopuoliset toimijat, kuten kansainväliset etäkaupat, ovat huomioituna ja tekstiilien tuottajavastuuehdotuksen alaisuudessa. Reilu ja kannattava toimintaympäristö vaatii sen, että samat säännöt koskevat kaikkia toimijoita. Suomessa vuonna 2023 toteutetussa verkkokauppatutkimuksessa, merkittävä osuus, 51 %, suomalaisista verkko-ostajista kertoi ostavansa tuotteita ulkomaisilta verkkosivustoilta ([Svea verkkokauppatutkimus 2023](#)). Lisäksi Suomen Tekstiili ja Muoti ry:n selvityksen mukaan, suomalaisten kuluttajien vaateostosten kokonaiskysynnästä kotimaisten brändien osuus on reilu 10 % (STJM 2023). Näiden tietojen valossa on erityisen tärkeää huolehtia siitä, että jokainen yritys, joka saattaa tuotteita EU markkinoille, osallistuu niiden elinkaarenaikaisten kustannusten hoitamiseen ja entistä kestävämmän tekstiili- ja muotiteollisuuden infrastruktuurin rakentamiseen.

Suomen Tekstiili ja Muoti ry kantaa kuitenkin huolta siitä, miten tämän kokonaisuuden seuranta ja markkinavalvonta tullaan järjestämään. Tekstiilien tuottajavastuuehdotuksen edetessä tulee varmistua siitä, ettei sääntely tai operatiiviset toimintamallit missään muodossa mahdollista niin sanottua vapaamatkustusta. Asian kriittisyys tulee tunnistaa ja jäsenvaltioilta tulee edellyttää panostuksia tekstiilien tuottajavastuun valvontaan, huomioiden asianmukaiset keinot, resurssit ja vakavuus.

Emilia Gädde

+358 41 545 8142
emilia.gadda@stjm.fi

16/8/2023

SUOMEN
TEKSTIILI
& MUOTI

Laajennetun tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet

Suomen Tekstiili ja Muoti ry:n alustavan arvion pohjalta, suhtaudumme varauksella siihen, että komission jätepuitedirektiivin muutosesityksessä jalkineet ja asusteet, joiden pääasiallinen materiaali ei ole tekstiiliä, on sisällytetty tekstiilien tuottajavastuun piiriin. Tämänhetkisten tietojemme mukaan muun muassa jalkineisiin keskittyvät kierrätysratkaisut ja -infrastruktuurin kehittäminen ovat alkutekijöissään. Tekstiilituotteiden valmistajia ja maahantuojia ei tule asettaa vastuuseen tämän kokonaisuuden kehittämisestä.

Tekstiilien laajennetun tuottajavastuun lisäksi EU:ssa tuleekin panostaa tekstiilituotteiden kiertotalouden toimintamallien tukemiseen sekä kuitukierrätysratkaisujen ja -teknologioiden kehittämiseen. EU:n ja yhteiskunnan tuki toimialan systeemitasoisien muutoksen toteutuksessa on ratkaisevassa asemassa. Kierrätyksen osalta etusijalla tulisi olla kuidusta kuituun -kierrätys mutta tämän lisäksi tarvitaan myös avoimia kiertoja muihin teollisuudenaloihin. Lisäksi erityinen fokus tulisi myös asettaa kierrätyskuitumarkkinoiden ja -saatavuuden tukemiseen.

Suomen kannanmuodostus komission ehdotukseen tekstiilien laajennetusta tuottajavastuusta

Selkeyden ja sujuvan yhteistyön varmistamiseksi, Suomen Tekstiili ja Muoti ry on pyrkinyt alustavasti tiivistämään muutamia keskeisiä näkökohtia, jotka on esitetty komission lainsäädäntöehdotuksessa. Toimialan näkökulmasta nämä asiat tulisi huomioida Suomen kannanmuodostuksen yhteydessä.

- **Harmonisoitu laajennettu tekstiilien tuottajavastuu EU:ssa.** Yhdenmukaisella lähestymistavalla voidaan välttää yrityksiin kohdistuvaa hallinnollista taakkaa ja taata selkeä toimintaympäristö sisämarkkinoilla.
- **Yleishyödyllisten ja yhteiskunnallisten toimijoiden etuoikeutetun aseman poistaminen.** Lainsäädännössä ei tule suosia tiettyjä toimijoita, vaan kaikilla toimijoilla tulisi säilyä yhtenäiset mahdollisuudet osallistua kiertotalouden tarjoamiin mahdollisuuksiin.
- **Jalkineiden ja asusteiden, joiden pääasiallinen materiaali ei ole tekstiiliä, rajaaminen laajennetun tekstiilien tuottajavastuun ulkopuolelle.** Tekstiilien kiertotalouden edistämiseksi on olennaista keskittyä ensisijaisesti tekstiilimateriaaleihin ja tämän kokonaisuuden tukemiseen.

-
- **Sekajätteen koostumustutkimusten toteuttamista ei tule siirtää tuottajien vastuulle.**
Kotitalouksien sekajäte on kuntien vastuulla olevaa jätettä ja tutkimuksen toteuttamisen tulisi olla heidän vastuullaan.